

62011CJ0168_LV

Puses

Sprieduma pamatojums

Rezolut?v? da?a

Puses

Lieta C-168/11

par l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Bundesfinanzhof (V?cija) iesniedza ar l?mumu, kas pie?emts 2011. gada 9. febru?r? un kas Ties? re?istr?ts 2011. gada 6. apr?l?, tiesved?b?

Manfred Beker ,

Christa Beker

pret

Finanzamt Heilbronn .

TIESA (otr? pal?ta)

š?d? sast?v?: A. Ross [A. Rosas] (referents), kas pilda otr?s pal?tas priekš?d?t?ja pien?kumus, tiesneši U. Lehmuss [U. Löhmus], A. O'K?fs [A. Ó Caoimh], A. Arabadžjevs [A. Arabadjiev] un K. G. Fernlunds [C. G. Fernlund],

?ener?ladvok?ts P. Mengoci [P. Mengozzi],

sekret?re K. Štranca-Slavi?eka [K. Sztranc-S?awiczek], administratore,

?emot v?r? rakstveida procesu un 2012. gada 26. apr??a tiesas s?di,

?emot v?r? apsv?rumus, ko sniedza:

– M. Beker un C. Beker v?rd? – M. Beker , Rechtsanwalt ,

– Finanzamt Heilbronn [Heilbronnas Finanšu p?rvaldes] v?rd? – W. Steinacher un M. Ritter von Rittershain , p?rst?vji,

– V?cijas vald?bas v?rd? – T. Henze un K. Petersen , p?rst?vji,

– Francijas vald?bas v?rd? – J.-S. Pilczer , p?rst?vis,

– Zviedrijas vald?bas v?rd? – A. Falk , p?rst?ve,

– Eiropas Komisijas v?rd? – R. Lyal un W. Mölls , p?rst?vji,

noklaus?jusies ?ener?ladvok?ta secin?jumus 2012. gada 12. j?lija tiesas s?d?,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Sprieduma pamatojums

1. L?gums sniegt prejudici?lu nol?mumu ir par LESD 63. panta interpret?ciju.
2. Šis l?gums tika iesniegts str?d? starp M. Beker un C. Beker un Finanzamt Heilbronn par to, ka, piem?rojot divpus?j?s konvencijas par dubult?s nodok?u uzlikšanas nov?ršanu, tiek noteikta maksim?l? ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, ietur?t? ien?kuma nodok?a summa, kas ir ieskait?ma ien?kuma nodokl?, kurš atbilstoši likmei j?maks? par piln? apm?r? ar nodokli apliekamajiem ien?kumiem.

Atbilstoš? ties?bu normas

Konvencijas par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu

3. Tas, vai V?cijas Federat?v? Republika ir ties?ga iekas?t nodok?us par ?rvalst?s g?tiem ien?kumiem un, apstiprinošas atbildes gad?jum?, vai šaj? zi?? ir j??em v?r? ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, ietur?tais nodoklis, saist?b? ar str?du pamatliet? ir reglament?ts konvencij?s par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu, kas ir nosl?gtas starp V?cijas Federat?vo Republiku un Francijas Republiku (1959. gada 21. j?lija konvencija ar groz?jumiem), Luksemburgas Lielhercogisti (1958. gada 23. augusta konvencija ar groz?jumiem), N?derlandes Karalisti (1959. gada 16. j?nija konvencija), Šveices Konfeder?ciju (1971. gada 11. augusta konvencija), Amerikas Savienotaj?m Valst?m (1989. gada 29. augusta konvencija ar groz?jumiem) un Jap?nu (1966. gada 22. apr??a konvencija).

4. Ja nodok?u maks?t?js, kas piln? apm?r? maks? ien?kuma nodokli V?cij?, g?st ien?kumus no kapit?la cit? valst?, š? p?d?j? min?t? valsts ietur nodokli ien?kumu g?šanas viet? saska?? ar š?m konvencij?m par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu. Saska?? ar min?taj?m konvencij?m ien?kumu g?šanas viet? iekas?tais nodoklis ir ieskait?ms ien?kuma nodokl?, kas ir j?maks? V?cij?. Run?jot par š?s ieskait?šanas k?rt?bu, konvencij?s, ko V?cijas Federat?v? Republika ir nosl?gusi ar Francijas Republiku, Šveices Konfeder?ciju, Amerikas Savienotaj?m Valst?m un Jap?nu, ir atsauce uz V?cijas nodok?u ties?b?m.

V?cijas ties?bas

5. Saska?? ar 2006. gada 13. decembra Likuma par ien?kuma nodokli (Einkommensteuergesetz), redakcij?, kas izriet no ikgad?j? nodok?u likuma 2007. gadam (Jahressteuergesetz 2007) (BGBI . 2006 I, 2878. lpp.; turpm?k tekst? – “ EStG ”), kas ir piem?rojams 2007. gad?, 1. pantu fiziskas personas, kas dz?vo V?cij?, šaj? dal?bvalst? nodokli maks? piln? apm?r?.

6. EStG 2. pant? ir noteikts:

“(1) ien?kuma nodokli iekas? par:

[..]

5. ien?kumiem no kapit?la;

[..]

ko nodok?a maks?t?js g?st laikposm?, kur? tam piln? apm?r? ir j?maks? ien?kuma nodoklis, vai k? ien?kumus, kas valsts teritorij? g?ti laikposm?, kur? tam ierobežot? apm?r? ir j?maks? ien?kuma nodoklis. Kategorija, kur? ietilpst daž?di ien?kumi, tiek noteikta saska?? ar 13.–24. pantu.

(2) Ien?kumi ir:

1. pe??a, kas g?ta no lauksaimniec?bas un mežkop?bas, r?pniecisk?s darb?bas, komercdarb?bas un amatniec?bas darb?bas, k? ar? pašnodarbin?tas personas status? (4.–7.k pants);

2. ie??mumu p?rpalikums p?c uz??m?jdarb?bas izmaksu segšanas citu ien?kumu kategoriju gad?jum? (8.–9.a pants).

(3) Ien?kumu summa [Summe der Einkünfte], atskaitot proporcion?lu nodok?a samazin?jumu vec?ka gadag?juma person?m, kas ir pension?juš?s [Altersentlastungsbetrag], no nodok?a atbr?voto summu vientu?ajiem vec?kiem un 13. panta 3. punkt? paredz?to samazin?jumu, veido kop?jo ien?kumu summu [Gesamtbetrag der Einkünfte].

(4) Kop?j? ien?kumu summa, atskaitot ?pašos izdevumus un ?rk?rtas izdevumus, veido ien?kumus [Einkommen].

(5) Ien?kumi, atskaitot 32. panta 6. punkt? paredz?tos iepriekš noteiktos nodok?a samazin?jumus un citas summas, kas ir atskait?mas no ien?kumiem, veido ar nodokli apliekamos ien?kumus [zu versteuerndes Einkommen]; tie veido ien?kuma nodok?a apr??ina b?zi atbilstoši nodok?a likmei. Kaut ar? citos likumos ir paredz?ts ar nodokli apliekamo ien?kumu j?dziens, atbilstoši šiem likumiem visos 32. pant? paredz?tajos gad?jumos ir j??em v?r? ien?kumi, atskaitot 32. panta 6. punkt? paredz?tos iepriekš noteiktos nodok?a samazin?jumus [...]."

7. EStG 34.c panta 1. punkt? ir noteikts:

"Ja runa ir par nodok?a maks?t?jiem, kas maks? nodokli piln? apm?r? un kas par ?rvalst?s g?tiem ien?kumiem šo ien?kumu g?šanas valst? maks? nodokli, kurš atbilst V?cijas ien?kuma nodoklim, ?rvalst?s noteiktais un samaks?tais nodoklis, no kura ir atskait?ts samazin?jums, uz kuru bija ieg?tas ties?bas, tiek ieskait?ts V?cijas ien?kuma nodokl?, kas ir j?maks? par šaj? valst? g?taijem ien?kumiem. V?cijas ien?kuma nodoklis, kas ir j?maks? par šiem ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem, ir j?nosaka t?d? veid?, lai V?cijas ien?kuma nodoklis, kas ir j?maks? par ar nodokli apliekamajiem ien?kumiem [zu versteuerndes Einkommen], tostarp ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem, atbilstoši 32.a, 32.b, 32.c, 34. un 34.b pantam tiku sadal?ts atkar?b? no proporcijas starp šiem ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem un ien?kumu summu [Summe der Einkünfte]. ?rvalst?s g?to ien?kumu apr??in? nav j??em v?r? ?rvalst?s g?tie ien?kumi, kas to g?šanas valst? nav aplikti ar nodok?iem atbilstoši t?s ties?bu aktiem. [...] ?rvalstu nodok?i ir ieskait?mi tikai tikt?l, cikt?l tie attiecas uz ien?kumiem, kas ir g?ti taks?cijas period?."

8. EStG 34.c panta 2. punkt? ir paredz?ts:

"P?c nodok?a maks?t?ja l?guma ?rvalstu nodoklis ir dr?z?k nevis j?ieskaita (1. punkts), bet j?atskaita, nosakot ien?kumus, cikt?l tas attiecas uz ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem, kas nav atbr?voti no nodok?a."

Pamatlietas rašan?s fakti un prejudici?lais jaut?jums

9. K? laul?tie, pras?t?ji pamatliet? V?cij? tika aplikti ar kop?gu ien?kuma nodokli. Šaj? zi?? vi?i tika aplikti ar nodokli par visiem vi?u g?taijem ien?kumiem pasaules m?rog?. Str?d?gaj? taks?cijas gad?, proti, 2007. gad?, papildus saviem V?cij? g?taijem ien?kumiem vi?i sa??ma ien?kumus no kapit?la, t.i., no to maz?kuma da??m daž?d?s kapit?lsabiedr?b?s, kuru juridisk? adrese ir cit?s dal?bvalst?s, proti, Francijas Republik?, Luksemburgas Lielhercogist? un N?derlandes Karalist?, vai trešaj?s valst?s, proti, Šveices Konfeder?cij?, Amerikas Savienotaj?s Valst?s un Jap?n?. Atbilstoši š?m maz?kuma da??m min?tie pras?t?ji sa??ma dividendes kopum? EUR 24 111,29 apm?r?, par ko daž?d?s to g?šanas valst?s tika samaks?ti ?rvalstu nodok?i kopum? EUR 2853,02 apm?r?.

10. Saska?? ar konvencij?m par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu, kas ir nosl?gtas starp V?cijas Federat?vo Republiku un valst?m, kur?s ir izmaks?tas š?s dividendes, š? dal?bvalsts k? pras?t?ju pamatliet? dz?vesvietas valsts dr?kst iekas?t nodokli par ?rvalst?s sa?emtaj?m dividend?m. Lai nov?rstu juridisko dubulto nodok?u uzlikšanu š?m dividend?m, ?rvalst?s, t.i., ien?kumu g?šanas viet?, iekas?tais nodoklis tiek ieskait?ts ien?kuma nodokl?, kas ir j?maks? atbilstoši likmei, nep?rsniedzot V?cijas nodokli, k?ds ir j?maks? par attiec?gajiem ien?kumiem.

11. EStG 34.c panta 1. punkta otraj? teikum? (turpm?k tekst? – “str?d?gais tiesiskais regul?jums”) ir paredz?ta maksim?l? ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, iekas?t? nodok?a summa, k?du var ieskait?t ien?kuma nodokl?, kas atbilstoši likmei nodok?a maks?t?jam ir j?maks? par ien?kumiem, kuri ir apliekami ar nodokli neierobežot? apm?r?. Š? maksim?l? summa tiek apr??in?ta, reizinot nodok?a summu, kas ir j?maks? atbilstoši likmei, ar attiec?bu starp ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem un kop?jo ien?kumu summu. Tom?r šaj? p?d?j? min?taj? summ? nav ?emti v?r? ?pašie izdevumi un ?rk?rtas izdevumi k? izdevumi, kas ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go situ?ciju, kaut gan min?tie izdevumi tiek ?emti v?r?, apr??inot ien?kuma nodokli, kas ir j?maks? atbilstoši nodok?a likmei.

12. Ien?kuma nodok?a summa, kas ir j?maks? par ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem (maksim?l? ieskait?m? ?rvalstu nodok?a summa), t?d?j?di saska?? ar str?d?go tiesisko regul?jumu tiek apr??in?ta, reizinot ien?kuma nodok?a summu, kas ir j?maks? atbilstoši likmei, ar attiec?bu (proporciju) starp ?rvalst?s g?to ien?kumu summu un kop?jo nodok?a maks?t?ja ien?kumu summu, š?di:

>image>3

13. Šaj? gad?jum? Finanzamt Heilbronn apr??in?ja, ka maksim?l? ieskait?m? ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, iekas?to nodok?u summa ir EUR 1282, l?dz ar to t? šo summu ieskait?ja ien?kuma nodokl?, kas atbilstoši likmei ir j?maks? pras?t?jiem pamatliet?.

14. Pras?t?ji pamatliet? Finanzgericht Baden-Württemberg [B?denes-Virtembergas Finanšu p?rvaldej] l?dza groz?t vi?iem nos?t?to pazi?ojumu par nodok?iem un samazin?t vi?u ien?kuma nodokli str?d?gaj? gad? par EUR 1200, jo V?cijas iest?des, apr??inot maksim?lo ieskait?mo nodok?a summu, esot pamatojuš?s uz ien?kumu summu, pirms tika ?emti v?r? visp?r?jie atskait?jumi, kas atbilst ?pašaijēm izdevumiem un ?rk?rtas izdevumiem, piem?ram, izdevumiem, kas ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go vai ?imenes situ?ciju.

15. T? k? par šo pazi?ojumu par nodok?iem iesniegt? pras?ba tika noraid?ta, pras?t?ji pamatliet? iesniedza “Re vision” [kas?cijas] pras?bu Bundesfinanzhof [Feder?laj? Finanšu ties?].

16. T? k? Bundesfinanzhof bija šaubas par str?d?gaj? tiesiskaj? regul?jum? paredz?t?s

maksim?l?s ieskait?m?s nodok?a summas apr??ina metodes atbilst?bu Savien?bas ties?b?m, t? nol?ma aptur?t tiesved?bu un uzdot Tiesai š?du prejudici?lu jaut?jumu:

“Vai ar [LESD 63.] pantu ir aizliegts t?ds dal?bvalsts tiesiskais regul?jums, saska?? ar kuru, k? tas paredz?ts divpus?j?s konvencij?s par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu, person?m, kur?m nodoklis ir j?maks? piln? apm?r? un kur?m par ?rvalst?s g?tiem ien?kumiem šo ien?kumu izcelsmes valst? piem?ro nodok?us, kas atbilst V?cijas ien?kuma nodoklim, min?to ?rvalstu nodokli ieskaita V?cijas ien?kuma nodokl?, ar ko ir aplikti šaj? valst? g?tie ien?kumi, t?d? veid?, ka V?cijas ien?kuma nodokli, kuru apr??ina, pamatojoties uz ar nodokli apliekamiem ien?kumiem – tostarp ?rvalst?s g?tiem ien?kumiem –, dala ar attiec?bu starp šiem ?rvalst?s g?tajiem ien?kumiem un ien?kumu summu, t?tad ne?emot v?r? t?dus ?pašus un ?rk?rt?jus izdevumus k? ar ikdienas vajadz?b?m saist?tie izdevumi vai ar person?gu vai ?imenes situ?ciju saist?tie izdevumi?”

Par prejudici?lo jaut?jumu

17. Uzdodot savu jaut?jumu, iesniedz?jtiesa b?t?b? jaut?, vai LESD 63. pants ir interpret?jams t?d?j?di, ka tas nepie?auj t?du dal?bvalsts tiesisko regul?jumu, saska?? ar kuru atbilstoši rež?mam, kura m?r?is ir ierobežot dubulto nodok?u uzlikšanu, ja personas, kam nodoklis ir j?maks? piln? apm?r?, par ?rvalst?s g?tajiem ien?kumiem šo ien?kumu g?šanas valst? maks? nodokli, kas ir l?dzv?rt?gs ien?kuma nodoklim, kurš ir iekas?ts min?taj? dal?bvalst?, min?t? ?rvalstu nodok?a ieskait?šana ien?kuma nodokl? šaj? dal?bvalst? tiek veikta, reizinot nodokli, kas ir j?maks? par ar nodokli apliekamajiem ien?kumiem šaj? paš? dal?bvalst?, ieskaitot ?rvalst?s g?tos ien?kumus, ar attiec?bu starp min?tajiem ?rvalst?s g?tajiem ien?kumiem un ien?kumu summu, un šaj? p?d?j? min?taj? summ? nav ?emti v?r? t?di ?pašie un ?rk?rt?jie izdevumi k? izdevumi, kas ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go vai ?imenes situ?ciju.

Ievada apsv?rumi

18. Pras?t?ji pamatliet? nor?da, ka iesniedz?jtiesas l?mum? ir nob?de no to l?guma priekšmeta, kas attiecas uz ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, ietur?t? nodok?a ieskait?šanu V?cijas ien?kuma nodokl?, cikt?i tas palielin?s, jo tiek ?emti v?r? ?rvalst?s g?tie ien?kumi. Iesniedz?jtiesas l?mum? nav p?r?emts viss vi?u l?gums, jo taj? nav paredz?ti pirm?s nodok?a da?as atskait?jumi un likmes samazin?jumi, ko sa?em visi nodok?a maks?t?ji, bet ir paredz?ti tikai “t?di ?paši un ?rk?rt?ji izdevumi k? ar ikdienas vajadz?b?m saist?tie izdevumi vai izdevumi, kas ir saist?ti ar person?go vai ?imenes situ?ciju”. Ja Tiesai b?tu tikai apstiprinoši j?atbild uz prejudici?lo jaut?jumu un ja tiesved?ba š?d? veid? tiku ierobežota, t?s da?as apr??ins, kas veido ?rvalst?s g?tos ien?kumus, saska?? ar Finanzamt Heilbronn pieeju neattiektos uz ien?kumu summu, bet uz summu, kas ir apr??in?ta no ien?kumiem, kuri ir apliekami ar nodokli.

19. Šaj? zi?? ir j?atg?dina, ka saska?? ar past?v?go judikat?ru uz jaut?jumiem par Savien?bas ties?bu interpret?ciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi pašas noteiktajos tiesisk? regul?juma un faktisko apst?k?u ietvaros un kuru precizit?te Tiesai nav j?p?rbauda, attiecas atbilst?bas pie??mums. Tiesas atteikums lemt par valsts tiesas l?gumu sniegt prejudici?lu nol?mumu ir iesp?jams tikai tad, ja ac?mredzami ir skaidrs, ka l?gtajai Savien?bas ties?bu interpret?cijai nav nek?da sakara ar pamatlitas faktiskajiem apst?k?iem vai t?s priekšmetu, ja probl?ma ir hipot?tiska vai ar? ja Tiesas r?c?b? nav t?du vajadz?go faktisko un tiesisko apst?k?u, lai var?tu sniegt noder?gu atbildi uz tai uzdotajiem jaut?jumiem (it ?paši skat. 2010. gada 22. j?nija spriedumu apvienotaj?s liet?s C-188/10 un C-189/10 Melki un Abdueli , Kr?jums, l-5667. lpp., 27. punkts, k? ar? 2012. gada 28. febru?ra spriedumu liet? C-41/11 Inter-Environnement Wallonie un Terre wallonne , 35. punkts).

20. Šaj? gad?jum? nav skaidri redzams, ka iesniedz?jtiesas uzdotsais jaut?jums atbilst vienam no

šiem gad?jumiem. Tieši pret?ji, ir j?nor?da, k? tas izriet no ?ener?ladvok?ta secin?jumu 20. punkta, ka iesniedz?jtiesa l?muma uzdot prejudici?lu jaut?jumu nobeiguma da?? nor?da, ka l?gums, ko tai ir iesnieguši pras?t?ji pamatliet?, skaidri paredz tikai starp?bu, kas ir ieg?ta, atskaitot izmaksas, kuras ir saist?tas ar ikdienas vajadz?b?m un kuras saist?b? ar nodok?iem ir atskait?mas, nosakot maksim?lo atskait?mo nodok?u summu, un ka saska?? ar valsts procesu?lajiem noteikumiem t? nevar lemt ultra petita .

21. Šajos apst?k?os nav ar? j?p?rformul? prejudici?lais jaut?jums.

Par attiec?go br?v?bu

22. Ieinteres?t?s personas, kas ir iesniegušas apsv?rumus Ties?, piekr?t, ka ir j?uzskata, ka pamatliet? apl?kot? br?v?ba ir kapit?la br?va aprite, kas ir paredz?ta LESD 63. pant?.

23. Šaj? zi?? ir j?atg?dina, ka dividend?m piem?rojamais nodok?u rež?ms var ietilpt LESD 49. panta par br?v?bu veikt uz??m?jdarb?bu un LESD 63. panta par kapit?la br?vu apriti piem?rošanas jom? (2011. gada 10. febru?ra spriedums apvienotaj?s liet?s C-436/08 un C-437/08 Haribo Lakritzen Hans Riegel un Österreichische Salinen , Kr?jums, I-305. lpp., 33. punkts, k? ar? 2012. gada 13. novembra spriedums liet? C-35/11 Test Claimants in the FII Group Litigation , 89. punkts).

24. Lai noteiktu, vai uz valsts ties?bu aktiem attiecas viena vai otra aprites br?v?ba, no past?v?g?s judikat?ras izriet, ka ir j??em v?r? attiec?go ties?bu aktu m?r?is (iepriekš min?tais spriedums liet? Test Claimants in the FII Group Litigation , 90. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

25. LESD 49. panta par br?v?bu veikt uz??m?jdarb?bu piem?rošanas jom? ietilpst valsts tiesiskais regul?jums, ko ir paredz?ts piem?rot tikai kapit?la da??m, kuras ?auj zin?m? m?r? ietekm?t sabiedr?bas l?mumus un noteikt t?s darb?bu (iepriekš min?tais spriedums liet? Test Claimants in the FII Group Litigation , 91. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

26. Turpretim valsts tiesiskais regul?jums, kas ir piem?rojams kapit?la da??m, kuru ieg?šanas vien?gais m?r?is ir bijusi kapit?la ieguld?šana, bet ne uz??muma vad?bas ietekm?šana vai kontrole, ir j?p?rbauda, ?emot v?r? vien?gi kapit?la br?vu apriti (iepriekš min?tais spriedums liet? Test Claimants in the FII Group Litigation , 92. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

27. Šaj? gad?jum? str?d?gais tiesiskais regul?jums ir piem?rojams neatkar?gi no sabiedr?b? piederoš?s kapit?la da?as lieluma. T? k? šis tiesiskais regul?jums attiecas uz dividend?m, kas ir izmaks?tas dal?bvalst?, min?t? tiesisk? regul?juma priekšmets ne?auj noteikt, vai uz to galvenok?rt attiecas LESD 49. pants, vai LESD 63. pants (šaj? zi?? skat. iepriekš min?to spriedumu liet? Test Claimants in the FII Group Litigation , 93. punkts).

28. Š?dos apst?k?os Tiesa ?em v?r? š?s lietas faktiskos apst?k?us, lai noteiktu, vai uz pamatliet? apl?koto situ?ciju attiecas viena vai otra min?t? ties?bu norma (iepriekš min?tais spriedums liet? Test Claimants in the FII Group Litigation , 94. punkts un taj? min?t? judikat?ra).

29. Šaj? gad?jum? ir j?konstat?, ka pamatlīeta ir saist?ta ar nodok?u uzlikšanu dividend?m V?cij?, ko ir sa??mušas fiziskas personas, kuras dz?vo šaj? dal?bvalst?, un kas ir izmaks?tas par kapit?la da??m, kuras t?m pieder kapit?lsabiedr?b?s, kuru juridisk? adrese ir vai nu cit? dal?bvalst?, vai ar? trešaj? valst?, un kas ir maz?k nek? 10 % no šo p?d?jo min?to sabiedr?bu kapit?la. Š?da apm?ra kapit?la da?as nesniedz iesp?ju zin?m? m?r? ietekm?t attiec?go sabiedr?bu l?mumus un noteikt to darb?bu.

30. Tiesa ar? ir atzinusi, ka valsts tiesiskais regul?jums, kas attiecas uz trešaj? valst? izmaks?to

dividenžu aplikšanu ar nodok?iem un kas ir piem?rojams ne tikai situ?cij?m, kur?s m?tessabiedr?ba b?tiski ietekm? sabiedr?bu, kas izmaks? dividendes, ir j?nov?rt?, ?emot v?r? LESD 63. pantu (iepriekš min?tais spriedums liet? Test Claimants in the FII Group Litigation , 99. punkts).

31. No iepriekš izkl?st?t? izriet, ka t?ds tiesiskais regul?jums k? str?d?gais tiesiskais regul?jums ir j?p?rbauda, ?emot v?r? tikai kapit?la br?vu apriti, kas ir paredz?ta LESD 63. pant? un uz ko ir atsauce iesniedz?jtiesas uzdotaj? jaut?jum?.

Par kapit?la br?vas aprites ierobežojuma esam?bu

32. J?atg?dina, ka saska?? ar past?v?go judikat?ru, ja nav Eiropas Savien?bas vien?došanas vai saska?ošanas pas?kumu, krit?riju noteikšana ien?kumu un kapit?la aplikšanai ar nodok?iem, lai, attiec?gaj? gad?jum? nosl?dzot konvenciju, nov?rstu nodok?u dubulto uzlikšanu, ir dal?bvalstu kompetenc?. Šaj? kontekst? dal?bvalstis divpus?j?s konvencij?s par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu var br?vi noteikt faktorus, no kuriem ir atkar?ga nodok?u ietur?šanas kompetences sadale (it ?paši skat. 1999. gada 21. septembra spriedumu liet? C-307/97 Saint-Gobain ZN , Recueil , I-6161. lpp., 57. punkts; 2002. gada 12. decembra spriedumu liet? C-385/00 de Groot , Recueil , I-11819. lpp., 93. punkts; 2006. gada 19. janv?ra spriedumu liet? C-265/04 Bouanich , Kr?jums, I-923. lpp., 49. punkts, un 2008. gada 16. oktobra spriedumu liet? C-527/06 Renneberg , Kr?jums, I-7735. lpp., 48. punkts).

33. Tom?r š? nodok?u ietur?šanas kompeten?u sadale dal?bvalst?m ne?auj piem?rot pas?kumus, kas ir pretrun? LESD garant?taj?m aprites br?v?b?m (iepriekš min?tais spriedums liet? Renneberg , 50. punkts).

34. Run?jot par divpus?j?s konvencij?s par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu sadal?to nodok?u ietur?šanas kompeten?u izmantošanu, dal?bvalst?m ir j?iev?ro Savien?bas noteikumi (iepriekš min?tie spriedumi liet? de Groot , 94. punkts, un liet? Renneberg , 51. punkts).

35. No Tiesas past?v?g?s judikat?ras ar? izriet, ka t?di ar LESD 63. panta 1. punktu aizliegti pas?kumi k? kapit?la aprites ierobežojumi ietver pas?kumus, kas attur nerezidentus veikt ieguld?jumus dal?bvalst? vai ar? š?s dal?bvalsts rezidentus attur veikt ieguld?jumus cit?s valst?s (2007. gada 25. janv?ra spriedums liet? C-370/05 Festersen , Kr?jums, I-1129. lpp., 24. punkts; 2007. gada 18. decembra spriedums liet? C-101/05 A , Kr?jums, I-11531. lpp., 40. punkts, k? ar? iepriekš min?tais spriedums apvienotaj?s liet?s Haribo Lakritzen Hans Riegel un Österreichische Salinen , 50. punkts).

36. Šaj? gad?jum? ir j?konstat?, ka maksim?l?i?s ieskait?m?s ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, iekas?t? nodok?a summas apr??ina metod?, kas ir paredz?ta str?d?gaj? tiesiskaj? regul?jum?, nav piln?b? ?emti v?r? izdevumi, kas ir saist?ti ar nodok?a maks?t?ja ikdienas vajadz?b?m un ar person?go un ?imenes situ?ciju.

37. Min?to maksim?lo ieskait?mo summu saska?? ar str?d?go tiesisko regul?jumu nosaka, piem?rojot formulu, atbilstoši kurai reizina ien?kuma nodokli, kas ir j?maks? atbilstoši likmei un kas veido nodokli, kurš nodok?a maks?t?jam b?tu bijis j?maks?, ja visi vi?a ien?kumi b?tu g?ti V?cij? , ar attiec?bu, kuras skait?t?j? ir ?rvalst?s g?to ien?kumu summa un sauc?j? – ien?kumu summa.

38. Kop?jie ar nodokli apliekamie ien?kumi, pamatojoties uz kuriem tiek apr??in?ts ien?kuma nodoklis, kas ir j?maks? atbilstoši likmei, un kuri veido š?s formulas pirmo da?u, tiek noteikti, ien?kumu summai neatkar?gi no to g?šanas vietas piem?rojot visus V?cijas tiesiskaj? regul?jum? at?autos atskait?jumus, it ?paši atskaitot izdevumus, kas ir saist?ti ar nodok?a maks?t?ja ikdienas vajadz?b?m un person?go un ?imenes situ?ciju. Savuk?rt min?tos izdevumus neatskaita no

ien?kumu summas, kas ir ietverta da?skait?a, kurš veido min?t?s formulas otro da?u, sauc?j?.

39. Šaj? zi?? vispirms ir j?nor?da, ka tas, ka š?s pašas formulas otraj? da?? ietvert? da?skait?a sauc?j? ar nodokli apliekamo ien?kumu viet? ir izmantota ien?kumu summa, samazina maksim?l?s ieskait?m?s summas v?rt?bu, uz ko nodok?a maks?t?js var pretend?t.

40. K? ?ener?ladvok?ts to ir nor?d?jis secin?jumu 34. un 35. punkt?, lo?ika, ar ko ir pamatots str?d?gais tiesiskais regul?jums, š?iet, ir t?da, ka nodok?a maks?t?js rezidents sa?em visus person?ga rakstura vai ar ?imenes st?vokli saist?tus atskait?jumus, ja visi vi?a ien?kumi ir g?ti V?cij?, bet t? tas nav gad?jum?, ja da?a no vi?a ien?kumiem ir g?ta ?rvalst?s.

41. L?dz?gi k? tiesiskaj? regul?jum?, kas tika apl?kots iepriekš min?taj? spriedum? liet? de Groot , ja dal?bvalsts tiesiskaj? regul?jum?, piem?ram, str?d?gaj? tiesiskaj? regul?jum?, ir ?emti v?r? atskait?jumi, kuri atbilst ?pašajiem un ?rk?rtas izdevumiem k? izdevumiem, kas ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go vai ?imenes situ?ciju, lai apr??in?tu nodok?a teor?tisko summu, kura ir j?maks? par visiem nodok?a maks?t?ja ien?kumiem, š?ds tiesiskais regul?jums praks? tom?r izraisa situ?ciju, ka nodok?a maks?t?ji, kas ir min?t?s dal?bvalsts rezidenti un kas da?u no saviem ien?kumiem ir guvuši ?rvalst?s, sa?em atskait?jumus, kuri atbilst min?tajiem ?pašajiem un ?rk?rtas izdevumiem, tikai t?d? apm?r?, kas atbilst vi?u ien?kumiem, kas ir g?ti vi?u dz?vesvietas dal?bvalst?.

42. T?d?j?di da?u no min?tajiem atskait?jumiem š? p?d?j? min?t? dal?bvalsts ne?em v?r?, lai apr??in?tu šo nodok?a maks?t?ju ien?kuma nodokli.

43. No iepriekš min?t? sprieduma liet? de Groot 90. punkta izriet, ka dz?vesvietas valstij princip? ir j?pieš?ir nodok?a maks?t?jam visas nodok?u priekšroc?bas, kas ir saist?tas ar vi?a person?go un ?imenes situ?ciju, jo š? valsts vislab?k var nov?rt?t nodok?a maks?t?ja person?go maks?tsp?ju, cikt?l p?d?jam min?tajam taj? ir personisko un mantisko interešu centrs.

44. No min?t? sprieduma ar? izriet, ka pien?kums ?emt v?r? person?go un ?imenes situ?ciju dal?bvalstij, kur? ir g?ti ien?kumi, ir tikai tad, ja nodok?a maks?t?js gandr?z visus vai visus savus ar nodokli apliekamos l?dzek?us sa?em šaj? dal?bvalst? un ja vi?š nesa?em b?tiskus ien?kumus savas dz?vesvietas valst?, l?dz ar to t? vi?am nevar pieš?irt priekšroc?bas, kas izriet no t?, ka tiek ?emta v?r? vi?a person?g? un ?imenes situ?cija (šaj? zi?? skat. iepriekš min?to spriedumu liet? de Groot , 89. punkts).

45. Šaj? spriedum? min?tie principi, š?iet, piln?b? ir attiecin?mi uz šo gad?jumu, kaut ar? min?tais spriedums attiecas uz darba ??m?ju br?vu p?rvietošanos, un faktiem, kas ir apl?koti str?d?, par kuru tika tais?ts min?tais spriedums, piem?t zin?mas atš?ir?bas sal?dzin?jum? ar pras?t?ju pamatliet? situ?ciju.

46. J?piebilst, k? ?ener?ladvok?ts to ir nor?d?jis secin?jumu 44. punkt?, ka tam, ka, lai samazin?tu nodok?u dubulto uzlikšanu, tiesiskaj? regul?jum?, kas tika apl?kots iepriekš min?taj? spriedum? liet? de Groot , atš?ir?b? no str?d?g? tiesisk? regul?juma bija paredz?ta nevis ieskait?šanas sist?ma, bet gan atbr?vojumu sist?ma, šaj? zi?? nav noz?mes.

47. Apst?k?us, uz kuriem Tiesa ir v?rsusi savu anal?zi min?taj? spriedum?, veidoja formula, kas bija izmantota attiec?gaj? tiesiskaj? regul?jum?, lai apr??in?tu atbr?vojuma no nodok?a apm?ru, k?ds ir j?pieš?ir nodok?a maks?t?jam rezidentam par ien?kumiem, kas ir g?ti un aplikti ar nodokli daž?d?s valst?s, kur?s vi?š ir bijis nodarbin?ts, k? ar? konkr?ts š?s formulas rezult?ts. Šis rezult?ts t?pat k? šaj? pamatliet? bija t?ds, ka nodok?a maks?t?js sa??ma samazin?jumus, kas ir saist?ti ar vi?a ?imenes vai person?go situ?ciju, tikai proporcion?li ien?kumiem, kurus vi?š bija guvis savas dz?vesvietas dal?bvalst? (šaj? zi?? skat. iepriekš min?to spriedumu liet? de Groot ,

91. punkts).

48. Šaj? zi?? ir j?piebilst, ka metode, kas tika izmantota tiesiskaj? regul?jum?, kurš apl?kots min?taj? spriedum?, lai ierobežotu nodok?u dubulto uzlikšanu, š?iet, ir viens atbr?vojumu no nodok?iem metodes variants, kas ir izstr?d?ts t?d? veid?, lai praks? atbilstu ieskait?šanas sist?mai (šaj? zi?? skat. iepriekš min?to spriedumu liet? de Groot , 21.–23. punkts).

49. Visbeidzot, nevar piekrist V?cijas vald?bas argumentam, ka b?t?b? str?d?gais tiesiskais regul?jums neesot pretrun? kapit?la br?vai apritei, cikt?l visi person?ga rakstura vai ar ?imenes st?vokli saist?ti atskait?jumi ir tikuši ?emti v?r?, apr??inot ien?kuma nodok?a summu, kas ir j?maks? atbilstoši likmei un kas veido pirmo formulas da?u, kura ir izmantota, lai noteiktu maksim?lo ieskait?mo ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, iekas?jam? nodok?a summu.

50. J?nor?da, ka tiesiskais regul?jums, kas ir apl?kots iepriekš min?taj? spriedum? liet? de Groot , ar? bija saist?ts ar to, ka samazin?jumi, kas ir saist?ti ar nodok?a maks?t?ja ?imenes vai person?go situ?ciju, tika ?emti v?r?, apr??inot nodok?a, kas ir j?maks? par visiem vi?a ien?kumiem, teor?tisko summu, kura veidoja pirmo da?u formul?, kas min?taj? tiesiskaj? regul?jum? bija paredz?ta, lai apr??in?tu atbr?vojuma no nodok?a, kas pieš?irams nodok?a maks?t?jam, apm?ru. P?c analo?ijas ar to, kas ir paredz?ts str?d?gaj? tiesiskaj? regul?jum?, da?skait?a, kas veido otro min?t?s formulas da?u, piem?rošana tom?r rad?ja situ?ciju, ka samazin?jumus, kas ir saist?ti ar nodok?a maks?t?ja ?imenes un person?go situ?ciju, vi?am piem?roja tikai proporcion?li ien?kumiem, kas g?ti vi?a dz?vesvietas dal?bvalst?.

51. No visiem iepriekš izkl?st?tajiem apsv?rumiem izriet, ka t?d? situ?cij?, k?da ir apl?kota pamatlief?, nodok?a maks?t?ji, kas ir dal?bvalsts rezidenti un kas da?u no saviem ien?kumiem ir guvuši ?rvalst?s, ir nost?d?ti nelabv?l?g?k? situ?cij? sal?dzin?jum? ar nodok?a maks?t?jiem, kuri ir š?s pašas dal?bvalsts rezidenti un kuri visus savus ien?kumus ir guvuši šaj? dal?bvalst?, un kuri l?dz ar to sa?em visus atskait?jumus, kas atbilst ?pašajiem un ?rk?rtas izdevumiem k? izdevumiem, kuri ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go vai ?imenes situ?ciju.

52. T?d?j?di š?da atš?ir?ga attieksme var attur?t personas, kas vien? dal?bvalst? maks? nodokli piln? apm?r?, ieguld?t savu kapit?lu sabiedr?b?s, kuru juridisk? adrese ir cit? dal?bvalst? vai trešaj? valst?.

53. No t? izriet, ka t?ds dal?bvalsts tiesiskais regul?jums k? str?d?gais tiesiskais regul?jums veido kapit?la br?vas aprites ierobežojumu LESD 63. panta noz?m?.

Par kapit?la br?vas aprites ierobežojuma pamatojumu

54. Pak?rtoti, V?cijas vald?ba, lai pamatotu kapit?la br?vas aprites ierobežojumu, pauž apsv?rumus, kas ir saist?ti ar nodok?u ietur?šanas kompeten?u sadal?juma saglab?šanu starp dal?bvalst?m.

55. Lai ieskait?tu ?rvalst?s ietur?to nodokli, šis princips paredz, ka izmaksas vai izdevumus ir iesp?jams atskait?t tikai tad, ja tie ir tieši saist?ti ar nodok?u ie??mumiem, uz kuriem attiecas dal?bvalsts nodok?u ietur?šanas kompetence atbilstoši kompeten?u sadal?jumam starp valst?m, kas ir paredz?ts konvencij?s par nodok?u dubult?s uzlikšanas nov?ršanu. T?d?j?di dz?vesvietas valstij nav pien?kuma kompens?t tr?kumus, kas ir saist?ti ar to, ka nav ?emta v?r? nodok?a maks?t?ja person?g? situ?cija, ?rvalst?s g?tos ien?kumus apliekot ar nodokli šo nodok?u g?šanas valst?.

56. Kaut ar? nodok?u ietur?šanas kompeten?u sadal?juma starp dal?bvalst?m saglab?šana, protams, var b?t prim?rs visp?r?jo interešu apsv?rumus, kas ?auj pamatot ierobežojumu br?vai

apritei Savien?b?, ir j?konstat?, ka š?du pamatojumu Tiesa tom?r ir noraid?jusi iepriekš min?taj? spriedum? liet? de Groot , kur? tika apl?kots str?d?gajam tiesiskajam regul?jumam l?dz?gs tiesiskais regul?jums. K? ?ener?ladvok?ts to ir nor?d?jis secin?jumu 51. punkt?, no min?t? sprieduma 98.–101. punkta izriet, ka nodok?a maks?t?ja dz?vesvietas valsts nevar atsaukties uz š?du pamatojumu, lai izvair?tos no pien?kuma, kas princip? ir šai valstij, pieš?irt ar person?go un ?imenes situ?ciju saist?tus atskait?jumus, kuri pien?kas nodok?a maks?t?jam, ja vien br?vpr?t?gi vai saska?? ar ?pašiem starptautiskiem l?gumiem valstis, kur?s ir g?ta da?a no ien?kumiem, pašas nepieš?ir šos atskait?jumus.

57. Katr? zi?? pamatojums, kas ir saist?ts ar vajadz?bu saglab?t sabalans?tu nodok?u ietur?šanas kompeten?u sadal?jumu starp dal?bvalst?m var tikt pie?auts tostarp t?d??, ka attiec?g? tiesisk? regul?juma m?r?is ir nov?rst t?das darb?bas, kas var apdraud?t dal?bvalsts ties?bas ?stenot t?s kompetenci nodok?u jom? saist?b? ar t?s teritorij? veiktais?m darb?b?m (šaj? zi?? skat. 2007. gada 29. marta spriedumu liet? C-347/04 Rewe Zentralfinanz , Kr?jums, I-2647. lpp., 42. punkts; 2007. gada 18. j?lija spriedumu liet? C-231/05 Oy AA , Kr?jums, I-6373. lpp., 54. punkts, un 2010. gada 21. janv?ra spriedumu liet? C-311/08 SGI , Kr?jums, I-487. lpp., 60. punkts).

58. Šaj? gad?jum? tas, ka V?cijas Federat?v? Republika pras?t?jiem pamatljet? piln?b? atz?tu ar person?go un ?imenes situ?ciju saist?tus atskait?jumus, neapdraud?tu š?s ties?bas. Min?t? dal?bvalsts neatteiktos no da?as no savas nodok?u ietur?šanas kompetences par labu cit?m dal?bvalst?m. len?kumi, ko pras?t?ji pamatljet? guvuši V?cij?, netiktu ar nodok?iem aplikti maz?k? m?r? k? tad, ja tie b?tu vien?gie ieinteres?to personu g?tie ien?kumi un ja vi?i neb?tu guvuši ien?kumus ?rvalst?s.

59. Šaj? zi?? ir j?nor?da, ka V?cijas vald?ba b?t?b? uzkata, ka, cikt?i ar person?go un ?imenes situ?ciju saist?tie atskait?jumi nek?d? veid? nav saist?ti ar noteiktiem ien?kumu elementiem, tie ir attiecin?mi uz visp?r?jiem ien?kumiem un t?d?j?di vienm?r?gi ir attiecin?mi uz nodok?a maks?t?ja kop?jiem iekšzem? un ?rvalst?s g?taijem ien?kumiem, l?dz ar to tos var atz?t ar? tikai attiec?b? uz šo kop?jo ien?kumu da?u, kas ir proporcion?la V?cij? g?to ien?kumu da?ai.

60. No š? sprieduma 44. punkt? min?t?s judikat?ras izriet, ka šie atskait?jumi dz?vesvietas valstij princip? ir j??em v?r? piln?b?. No t? izriet, ka tie, k? ?ener?ladvok?ts to ir nor?d?jis secin?jumu 54. punkt?, princip? piln?b? ir attiecin?mi uz to nodok?a maks?t?ja ien?kumu da?u, kas ir g?ti šaj? p?d?j? min?taj? valst?.

61. Visbeidzot, ir j?uzsver ar?, ka V?cijas tiesiskaj? regul?jum? ir paredz?ta iesp?ja izv?l?ties sist?mu, kas nav ien?kumu g?šanas viet?, t.i., ?rvalst?s, ietur?t? nodok?a ieskait?šana V?cijas nodokl?, proti, ?rvalstu nodok?a atskait?šana no nodok?a b?zes.

62. Pat ja pie?em, ka š?da sist?ma ir sader?ga ar Savien?bas ties?b?m, no judikat?ras tom?r izriet, ka valsts sist?ma, kas ierobežo aprites br?v?bas, nav sader?ga ar Savien?bas ties?b?m ar? tad, ja t?s piem?rošana ir fakultat?va (šaj? zi?? skat. 2006. gada 12. decembra spriedumu liet? C-446/04 Test Claimants in the FII Group Litigation , Kr?jums, I-11753. lpp., 162. punkts, un 2010. gada 18. marta spriedumu liet? C-440/08 Gielen , Kr?jums, I-2323. lpp., 53. punkts). Šaj? zi?? tas, ka past?v iesp?ja, kas, iesp?jams, ?auj padar?t situ?ciju par sader?gu ar Savien?bas ties?b?m, pats par sevi nenov?rš t?das sist?mas prettiesisko raksturu, k?da ir paredz?ta str?d?gaj? tiesiskaj? regul?jum? un kur? ir ietverts ar š?m ties?b?m nesader?gs nodok?u uzlikšanas meh?nisms. J?piebilst, ka t? tas v?l jo vair?k ir gad?jum?, kad, k? šaj? liet?, autom?tiski tiek piem?rots ar Savien?bas ties?b?m nesader?gs meh?nisms, ja nodok?a maks?t?js nav izdar?jis izv?li.

63. ?emot v?r? visus iepriekš izkl?st?tos apsv?rumus, uz uzdotu jaut?jumu ir j?atbild, ka LESD 63. pants ir interpret?jams t?d?j?di, ka tas nepie?auj t?du dal?bvalsts tiesisko regul?jumu, saska?? ar

kuru atbilstoši rež?mam, kura m?r?is ir ierobežot nodok?u dubulto uzlikšanu, ja personas, kam nodoklis ir j?maks? piln? apm?r?, par ?rvalst?s g?taijēm ien?kumiem šo ien?kumu g?šanas valst? samaks? nodokli, kas ir l?dzv?rt?gs ien?kuma nodoklim, kuru ir iekas?jusi min?t? dal?bvalsts, min?t? ?rvalsts nodok?a ieskait?šana ien?kuma nodok?a summ? šaj? dal?bvalst? notiek, reizinot nodok?a summu, kas ir j?maks? par ien?kumiem, kuri ar nodokli ir apliekami šaj? paš? dal?bvalst?, ieskaitot ?rvalst?s g?tos ien?kumus, ar attiec?bu starp min?taijēm ?rvalst?s g?taijēm ien?kumiem un ien?kumu summu, kur? nav ?emti v?r? ?pašie un ?rk?rtas izdevumi k? izdevumi, kas ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go vai ?imenes situ?ciju.

Par ties?šan?s izdevumiem

64. Attiec?b? uz pamatlietas dal?bniekiem š? tiesved?ba ir stadija proces?, kuru izskata iesniedz?tiesa, un t? lemj par ties?šan?s izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsv?rumus Tiesai, un kas nav min?to lietas dal?bnieku izdevumi, nav atl?dzin?mi.

Rezolut?v? da?a

Ar š?du pamatojumu Tiesa (otr? pal?ta) nospriež:

LESD 63. pants ir interpret?jams t?d?j?di, ka tas nepie?auj t?du dal?bvalsts tiesisko regul?jumu, saska?? ar kuru atbilstoši rež?mam, kura m?r?is ir ierobežot nodok?u dubulto uzlikšanu, ja personas, kam nodoklis ir j?maks? piln? apm?r?, par ?rvalst?s g?taijēm ien?kumiem šo ien?kumu g?šanas valst? samaks? nodokli, kas ir l?dzv?rt?gs ien?kuma nodoklim, kuru ir iekas?jusi min?t? dal?bvalsts, min?t? ?rvalsts nodok?a ieskait?šana ien?kuma nodok?a summ? šaj? dal?bvalst? notiek, reizinot nodok?a summu, kas ir j?maks? par ien?kumiem, kuri ar nodokli ir apliekami šaj? paš? dal?bvalst?, ieskaitot ?rvalst?s g?tos ien?kumus, ar attiec?bu starp min?taijēm ?rvalst?s g?taijēm ien?kumiem un ien?kumu summu, kur? nav ?emti v?r? ?pašie un ?rk?rtas izdevumi k? izdevumi, kas ir saist?ti ar ikdienas vajadz?b?m vai person?go vai ?imenes situ?ciju.